

COMPONENTA CARE VIZEAZĂ
ADMINISTRAȚIA FONDULUI CULTURAL NAȚIONAL
CA RESPONSABIL ȘI BENEFICIAR

Pilonul IV. Coeziunea socială și teritorială
Componenta C11. Turism și cultură

b) INVESTIȚII¹

15. Creșterea accesului la cultură în zonele defavorizate din punct de vedere cultural
(Alocare: 7,79 mil. Euro)

Investiția cuprinde:

- Un program de finanțare, derulat timp de 2 ani, într-un sistem de fonduri echivalente și în parteneriat cu autoritățile locale, pentru programe culturale, anuale sau multianuale, implementat la nivel local, în localități cu o populație mai mică de 50.000 de locuitori.
- Un program-pilot pentru finanțarea proiectelor de educație prin cultură, beneficiarii finanțării fiind unități de învățământ din localități cu o populație mai mică de 50.000 de locuitori. (Finanțarea sistemului de cupoane; valoarea voucherului: 20.000 euro; bugetul programului: 4 mil. de euro).

Datele parțiale deținute în prezent (numărul instituțiilor culturale din localitățile cu mai puțin de 50.000 de locuitori, numărul proiectelor și programelor culturale desfășurate, cu finanțare națională, în astfel de localități) indică un deficit major de ofertă culturală în mediul rural și în orașele mici / zonele urbane, deficitul fiind accentuat în ceea ce privește dezvoltarea abilităților culturale (educație prin cultură).

Având în vedere reticența autorităților locale din aceste localități de a-și îndeplini obligațiile legale de finanțare a proiectelor culturale, dar și a capacității lor bugetare limitate, un mecanism de matching funds este o modalitate de a motiva și sprijini autoritățile locale să finanțeze proiecte și de activare a comunităților locale.

Constituția României și politicile europene garantează accesul la cultură pentru toți cetățenii. Cercetările privind consumul cultural și datele existente despre infrastructura culturală, serviciile culturale publice (oferite de instituții de stat) și distribuția pe județe a proiectelor și programelor culturale ale operatorilor privați indică faptul că, în realitate, o parte semnificativă dintre cetățeni au acces limitat la cultură pentru buna rațiune că: nu au cum ajunge fizic la ea; autoritățile locale dețin resurse limitate pentru oferirea acestor servicii; nu există forme coerente și stabile de sprijin pentru operatorii privați care să deruleze proiecte culturale în zone fără potențial comercial imediat. Altfel spus, pentru că o parte dintre cetățeni sînt prea săraci și prea departe de capitala de județ/orașele mari.

Programul de finanțare, derulat timp de 2 ani, într-un sistem de matching funds, reprezintă o finanțare nerambursabilă, scutită de regulile de ajutor de stat, cheltuielile eligibile fiind prevăzute în legislația incidentă (Ordonanța Guvernului 51/1998) (cheltuieli cu taxe, cu remunerații, producție, promovare, deplasare, cheltuieli administrative într-un maxim cumulată de 20%). Programul va

---

¹ Extras PNRR, pp 71-73

aborda proiectele care beneficiază deja de cofinanțare de la autoritatea locală în cadrul căreia se desfășoară proiectul.

Voucherul prevăzut în programul pilot pentru unitățile de învățământ va acoperi activitățile de educație culturală (atelieri; producția de spectacole cu studenții etc.), pentru minimum un proiect / program și minimum 30 de beneficiari, cheltuielile eligibile fiind cele prevăzute în Ordonanța Guvernului 51/1998. Unitatea de învățământ va avea obligația să deconteze și să justifice sumele către finanțator.

Criterii de selecție propuse cuprind: număr / tipuri de beneficiari / participanți, beneficii educaționale pe termen scurt, mediu și lung, obiective educaționale (istorie, geografie, logică etc.), criterii artistice / de creativitate, criterii ecologice / bio-diversitate / natură / mediu, criterii de incluziune etc.

Ajutor de stat:

Pentru această investiție nu sunt aplicabile dispozițiile privind ajutorul de stat/minimis deoarece proiectele și programele culturale eligibile nu reprezintă activitate economică, operatorii culturali, prin specificul lor (artistic, de educație sau intervenție culturală), nu activează pe o piață concurențială care să poată fi distorsionată prin finanțarea publică. Proiectele și programele culturale finanțate astfel nu generează încasări (din bilete etc.) sau încasările respective, destinate să acopere cheltuieli ale aceluiași proiect, reprezintă un procent nesemnificativ din buget, cota contribuțiilor proprii totale aflându-se sub 30%. A se vedea, de asemenea, Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (2016/C 262/01), pct. 34: „Ținând seama de caracterul special al acestora, anumite activități legate de cultură și de conservarea patrimoniului și a naturii pot fi organizate într-un mod necomercial, neavând astfel un caracter economic. Finanțarea publică a acestora ar putea, prin urmare, să nu constituie ajutor de stat. Comisia consideră că finanțarea publică a unei activități culturale sau de conservare a patrimoniului accesibilă publicului larg în mod gratuit îndeplinește un scop pur social și cultural care are un caracter neeconomic. În aceeași ordine de idei, faptul că vizitatorii unei instituții culturale sau participanții la o activitate culturală sau de conservare a patrimoniului, inclusiv de conservare a naturii, deschisă publicului larg trebuie să plătească o contribuție bănească care acoperă numai o fracțiune din costurile reale nu afectează caracterul neeconomic al activității respective, deoarece această contribuție nu poate fi considerată drept o remunerație veritabilă pentru serviciul furnizat”.

De asemenea, pentru Program-pilot de finanțare de proiecte de educație prin cultură cu beneficiari unități publice de învățământ nu sunt aplicabile dispozițiile privind ajutorul de stat/de minimis, aceasta fiind o prerogativă a statului privind accesul la cultură, garantat prin constituție.

Valoare estimată: 7,79 mil. euro fără TVA ce cuprinde:

- program de finanțare pentru programe culturale;
- program de finanțare pentru educație prin cultură;
- expertiza pe termen scurt ce va fi contractată prin aplicarea procedurii transparente de angajare, finalizată cu încheierea unui contract de muncă pe perioadă determinată. Această procedură este singura posibilă dat fiind faptul că sunt necesare competențe de nișă ce nu pot fi obținute în urma unei proceduri de achiziții publice, neexistând pe piață niciun operator economic care să poată oferi astfel de servicii. Precizăm că personalul propriu al Ministerului Culturii va coordona realizarea acestei activități dar nu o poate realiza integral fiind necesare competențe specifice precum și colectare și procesare de date statistice din sector;
- achiziție publică de echipamente/servicii, inclusiv informare și publicitate.

Responsabil și beneficiar:

- Administrația Fondului Cultural Național

Calendar:

☑ M - Q1 2023: Semnarea contractelor de finanțare;

☑ T- Q2 2024: Cel puțin 50 de localități mici în care a fost facilitat accesul la cultură.